

Kära Elias Fries-släkting!

För nästan hundra år sedan (år 1929) startades Föreningen Elias Fries-ättlingar för att ”hedra Elias Fries minne samt verka för en sammanhållning av släktens medlemmar”. Föreningen har sedan dess uppfyllt sitt syfte bl.a. genom att medlemmarna var tredje år har kunnat träffas på en ort med anknytning till Elias Fries - Femsjö, Lund, Uppsala eller Stockholm - där de har erbjudits föredrag, visningar och umgänge; sommaren 2024 är det dags igen. Dessutom har föreningen gett ut en tryckt förteckning över släktingarna (matrikel) och vi överväger nu att göra det igen, men i digital form; vi tar därför gärna emot nya personuppgifter. Sedan cirka tio år tillbaka har föreningen en egen hemsida (www.eliasfries.org) där vi kontinuerligt lägger ut bilder och texter om Elias Fries och hans släktingar. Sedan något år finns föreningen också på Facebook: <https://www.facebook.com/eliasfriesattlingar/>. Vi välkomnar frågor och kommentarer.

Några av er kanske undrar vad det finns för skäl att idag minnas Elias Fries och en kort beskrivning av hans liv kan därför vara på sin plats. Han föddes 1794 på en prästgård i Femsjö i sydvästra Småland. (Där finns numera ett museum, Friesminnet, med föremål som har anknytning till honom.) Elias blev tidigt intresserad av naturen och efter skolgång i Växjö studerade han i Lund, där han år 1814 disputerade med en avhandling i vilken ett 60-tal för Sverige nya växter och svampar beskrevs. Elias började därefter en akademisk karriär baserad huvudsakligen på studier av svampar, vilket ledde till att han 1834 blev professor i Uppsala; samma år hade han gift sig med dottern till prästen i en grannsocken, Christina Wieslander.

Elias Fries, liksom Linné och andra samtida biologer, hade en föreställning om att det fanns ett gudomligt system enligt vilket alla arter kunde ordnas och de försökte komma på hur det var uppbyggt. Olika forskare använde sig av olika (synliga) karakteristika som bas för ordningen och fick därför olika resultat. Men Elias Fries system hade egenskaper som särskilt tilltalade andra svampforskare, vilket medförde att det fick stor spridning och att han själv blev berömd. På senare tid har man med DNA-teknik kunnat visa hur olika svamparter genom mutationer har utvecklats i förhållande till varandra. Den analysen har påvisat många ”fel” i de gamla systemen, men förvånansvärt mycket av just Elias Fries system har stått sig bra: se vår hemsida under Notiser.

Elias Fries publicerade sina forskningsresultat på latin, vilket också var det språk han använde vid korrespondens med utländska kolleger. Men han skrev också populärvetenskapliga texter (på svenska), bl.a. om användning av svampar som föda – det har sagts att Elias Fries lärde svenska folket att äta svamp. De här skrifterna bidrog förmodligen till att han år 1847 valdes in i Svenska Akademien. Han var också tidvis riksdagsman, som representant för Uppsala universitet i ståndsriksdagen.

Vi i styrelsen är bekymrade över att antalet medlemmar numera minskar år för år. Ett skäl är att de äldsta medlemmarna faller ifrån och tyvärr inte ersätts av yngre släktingar. Vi själva ser ett värde i att genom föreningen lära oss mer om våra förfäder och därigenom också mer om vårt lands historia. Vi hoppas därför att de icke-medlemmar som läser det här meddelandet överväger ett medlemskap för att bidra till föreningens fortlevnad – information om hur detta kan göras finns på www.eliasfries.org. Vi tar gärna emot förslag på hur föreningen skulle kunna utvecklas.

Med vänlig hälsning från styrelsen

Erik Fries ordförande, Anders Fries sekreterare, Gunilla Ekström kassör, Birgitta Modigh webbansvarig, Gunilla Broberg, Harald Fries